

יורשיה של תאצ'ר במפלגה השמרנית בבריטניה מסכימים עם יריביהם במפלגת הלייבור שהסמכות הפוליטית העליונה בממלכה הבריטית אינה של המלכה אליזבת או של אלוהים, אלא נובעת מהרגשות, מהבחירות ומהרצון החופשי של האזרחים. כאשר בשנת 2016 בריטניה נדרשה להחליט אם לעזוב את האיחוד האירופי, ראש הממשלה השמרן דייוויד קמרון לא ביקש מהמלכה להכריע בשאלה הזו, וגם לא פנה להכרעתם של הארכיבישוף מקנטרברי או של הפרופסורים הנכבדים באוקספורד ובקיימברידג'. הוא אפילו לא פנה לחסי הפרלמנט. במקום זאת, הוא קיים משאל עם, שבמסגרתו כל אזרח ואזרחית בבריטניה נשאלו: "מה אתם מרגישים בנוגע לזה?"

זו טעות נפוצה לחשוב שבמשאלי עם ובבחירות אנשים נשאלים "מה אתם חושבים?" ולא "מה אתם מרגישים?" אבל זה לא המצב. משאלי עם ובחירות דמוקרטיות מוכרעים על ידי רגשות אנושיים, לא על ידי שיקולים רציונליים. אילו הייתה הדמוקרטיה תהליך של קבלת החלטות רציונלית, לא הייתה שום סיבה לתת לכל האזרחים זכויות הצבעה שוות – או זכויות הצבעה בכלל. שהי יש שפע של עדויות לכך שחלק מהאנשים יותר משכילים ורציונליים מאחרים. בוודאי בכל הנוגע להחלטות כלכליות ופוליטיות כבדות משקל.² לאחר הברקות כתב הביולוג הנודע ריצ'רד דוקינס שרוב אזרחי בריטניה – ובכלל זה הוא עצמו – לא היו צריכים להצביע במשאל העם, כי אין להם רקע מתאים בכלכלה ובפוליטיקה. "יכולתם באותה מידה," הוא כתב, "לקיים משאל עם שיחליט אם חישוביו של איינשטיין מדויקים, או לקיים הצבעה בקרב נוסעי מטוס על איזה מסלול בנמל התעופה כדאי לטייס לנחות."³

אולם לטוב או לרע, בחירות ומשאלי עם אינם עניין למחשבה רציונלית. הם עניין לרגשות. ובכל הנוגע לרגשות, לאיינשטיין ולדוקינס אין יתרון על פני אחרים אחרים. השיטה הדמוקרטית מניחה שרגשותיהם של בני האדם משקפים משהו מסתורי ונשגב שנקרא "רצון חופשי", שהרצון החופשי הזה הוא מקור הסמכות העליון, ושלמרות שחלק מהאנשים חכמים יותר מאחרים – כל האנשים חופשיים באותה מידה. לעוזרת בית אנאלפבתית יש רצון חופשי בדיוק כמו לאיינשטיין ולדוקינס, ולכן ביום הבחירות הרגשות שלה נחשבים בדיוק כמו רגשותיהם של זוכי פרס נובל.

הרגשות מדריכים לא רק את הבוחרים, אלא גם את המנהיגים. במשאל העם שהביא לברקזיט הנהיגו בוריס ג'ונסון ומייקל גוב את מחנה התומכים בפרישת בריטניה מהאיחוד האירופי. כשראש הממשלה דייוויד קמרון הודה בתבוסה והתפטר, בוריס ג'ונסון קיווה להחליף אותו. בתחילה, מייקל גוב תמך בשותפו לדרך, אולם ברגע האחרון יצא בהכרזה דרמטית שלפיה ג'ונסון אינו כשיר למשרה כה חשובה, והציע את עצמו לתפקיד. כך חיסל את סיכוייו של ג'ונסון להתמנות לראשות הממשלה. המהלך של גוב תואר כ"התנקשות מקיאוליסטית",⁴ אבל גוב הגן על עצמו בנימוקים רגשיים, וטען שהוא בסך הכול הלך בעקבות הלב שלו. "בכל צעד בחיי הפוליטיים, אמר גוב, "שאלתי את עצמי שאלה אחת: מהו הדבר הנכון לעשות? מה אומר לי הלב שלי?"⁵ זו הסיבה, הסביר, שנלחם בחירוף נפש למען הברקזיט, וזו הסיבה שהרגיש מחויב לתקוע סכין בגבו של בעל-בריתו ג'ונסון ולהציע את עצמו למשרת ראש הממשלה – הלב שלו אמר לו לעשות זאת. ההסתמכות על הלב עלולה להתגלות כעקב אכילס של הדמוקרטיה הליברלית. כי ברגע שמישהו – בסן פרנסיסקו או בבייג'ינג – ישיג את הטכנולוגיה הדרושה לתמרן את הלב שלנו, הפוליטיקה הדמוקרטית תהפוך לתיאטרון בובות רגשי.